

Byrde, og for Fremtiden let kunde komme til at være trykkende, og at man derfor, som af ham foreslaaet, blot skulde bevilge Pengemidlerne, men ikke Embetet, og man, forøvrigt med kongelig Udværelse, kunde skaffe den Paagældende den Stilling, man ønskede ham, saa skal jeg dertil bemærke, at, selv om Forslaget blev vedtaget saaledes, som det af mig er foreslaaet, saa antager jeg, at der ikke er noget til Hindrer for ogsaa at benytte det paa den Maade, at den Paagældende kun bliver en fungerende Mand. Jeg ønsker slet ikke at gaae anderledes frem, end jeg har antydet i min Skrivelse. Jeg har en grundig Overbeviisning om, at dette er den rette Vej at gaae. Jeg har denne Overbeviisning naturligtvis ikke saameget fra den korte Tid, jeg har havt den Ære at staae i Spidsen for Underviisningsministeriet, men jeg har havt den Ære at være Medlem af Rigsdagen i 6 Aar, og har seet, hvorledes det fra Begyndelsen af er gaaet med denne Sag. Jeg veed, at det var en af de første, som blev bragt paa Bane allerede i den grundlovgivende Rigsforsamling, og jeg veed, at der ikke er hengaaet nogen Session, uden at denne Sag i sine almindelige Omrids er bleven bragt frem, og at Spørgsmaalet om den endelige Reorganisation af Almue-skolen altid har været betragtet som een af de meest paatrængende og vigtigste Sager. Og jeg veed, at medens flere af de forskjellige Ministre have givet Tilfagn om at arbejde hen til at faae en nye Almue-skolelov, saa er Sagen dog ikke kommen videre efter de 6 Aar, der ere forløbne og medens der har været 6 Ministre i det vedkommende Ministerium, end at den sidstafgaaede Minister afgav den Erklæring, at han endnu ansaae det for en Umulighed, at en Skolelov kunde komme frem, og at der endnu kun var saadanne Materialer tilstede, som han fra sin Side aldeles ikke kunde benytte. Det forekommer mig, at alt dette maa være et temmelig afgjørende Beviis for, at den Vej, man hidtil har gaaet, ingenlunde har kunnet lede til et tilfredsstillende Maal. Den Vej, der vil lede dertil, er derimod efter min Overbeviisning, at man finder en Mand, som udeelt kan gjøre denne høist vigtige Sag til Gjenstand for sin Iver og Opmærksomhed og som

kan fortsætte denne Virksomhed, selv under Forandringer i Ministeriet. Det er det, som er min Tanke, og, naar en saadan Mand kan findes og er beredvillig til at overtage en saadan Virksomhed, saa er det mig forsaavidt mindre væsentligt, om hans Stilling er fast eller ikke. Jeg holder mig overbeviist om, at en saadan Mand's Betydning for denne Sag vil være af en saadan Betsaffenhed, at hans Stilling vil blive en af de fasteste paa Budgettet; men Spørgsmaalet er, hvorvidt en saadan Mand kan findes, naar Posten, efter den ærede Rigsdagsmand's Forslag, skal fremtræde som midlertidig; thi, skøndt det vel kan siges, at der gennem kongelig Resolution kan tages Bestemmelser om denne Mand's øvrige Stilling, saa vil det dog let kunne hænde, naar han skal stilles hen paa en saa løs Grund, som Tilfældet er i bemeldte Forslag, at det bliver umuligt at faae nogen dertil fikket Mand til at overtage Posten. Kunde imidlertid en saadan Mand faaes, vilde det for mig være af mindre Betydning, om Sagen blev afgjort paa den ene eller paa den anden Maade, men selv om den blev afgjort paa den Maade, som af mig er foreslaaet, vilde der, som sagt, ikke være nogen Nødvendighed for, at Pengene bleve anvendte saaledes, at Posten strax blev fast.

Bloug: Jeg troer, at det Standpunkt, som den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning) betegnede som sit, er Alles Standpunkt. Der er jo vistnok Ingen af os, der mener, at Almue-skolevæsenet skulde undrages Kommunernes Bestyrelse, men der er vistnok heller ikke Noget, der troer, at den communale Selvstændighed, som i andre Retninger ifølge Grundloven ikke skal udstrækkes videre, end at den staaer under „Statens Tilsyn“, skulde kunne undvære dette Tilsyn i Skoleanliggenderne. Jeg troer ikke, at Noget af dem, som kjende Tilstanden i Kommunerne, vil mene, at alle Landets Kommuner for Diebliffet ere istand til at varetage deres Skolevæsen paa en tilfredsstillende Maade, ligesaa lidt som det fornylig har viist sig, at man overalt kan varetage Fattigvæsenets Anliggender paa en forsvarlig Maade.